

КОМПЛЕКСНА ДІАГНОСТИКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

COMPLEX DIAGNOSTICS OF INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF FOOD INDUSTRY ENTERPRISES

Розроблено методичні рекомендації щодо комплексного оцінювання інвестиційної привабливості підприємств харчової промисловості України. На основі статистичного факторного аналізу виявлено головні фактори, що кількісно характеризують інвестиційну привабливість. Для її оцінювання математично обґрунтовано систему часткових показників та їх вагові коефіцієнти. Базуючись на експертному методі, було визначено якісні характеристики інвестиційної привабливості. Запропонована модель розрахунку комплексного показника інвестиційної привабливості підприємств.

Ключові слова: інвестиційна привабливість, комплексний показник, оцінювання, якісні показники, промислове підприємство, харчова промисловість.

Разработаны методические рекомендации по оценке инвестиционной привлекательности предприятий пищевой промышленности Украины. На основе статистического факторного анализа выявлены основные факторы формирования инвестиционной привлекательности. Для его оценки математически обоснована система частных показателей и их весовые коэффициенты.

На основе экспертного метода были определены качественные характеристики инвестиционной привлекательности. Предложена модель расчета комплексного показателя инвестиционной привлекательности предприятий.

Ключевые слова: инвестиционная привлекательность, комплексный показатель, оценки, качественные показатели, промышленное предприятие, пищевая промышленность.

The methodical recommendations for the complex estimation of investment attractiveness of Ukrainian food industry enterprises have developed. Based on statistical factor analysis, the main factors that quantitatively characterize investment attractiveness have revealed. For its estimation the system of particular indicators and their weight coefficients were mathematically justified. Based on the expert method, qualitative characteristics of investment attractiveness were determined. The model of calculation of complex index of investment attractiveness of enterprises has proposed.

Key words: investment attractiveness, integral indicator, estimation, industrial enterprise, food industry.

УДК 330.322:336

Гребенікова О.В.

к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів
Національний аерокосмічний
університет імені М.Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кондратьєва О.В.

студент
Національний аерокосмічний
університет імені М.Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Постановка проблеми. Оцінювання інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання спрямоване на формування об'єктивної інформації для ухвалення інвесторами управлінського рішення. Тому під час його здійснення потрібна статистична та експертна інформація, на основі якої визначаються однозначні або комплексні критерії оцінювання. Аналізуючи інвестиційну привабливість того чи іншого об'єкта вкладення коштів, інвестор досліджує не тільки його стабільність і прибутковість, але і всі можливі ризики, пов'язані з ним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вирішенню проблеми оцінювання інвестиційної привабливості дедалі більше приділяють увагу вчені-економісти, про що свідчать роботи О.М. Ястремської [1, с. 161–185], Т.В. Момот [2], І.М. Вахович, І.В. Олександренко, М.С. Забедюк [3], Л. Данілової [4], Г.Ю. Шпортко, Н.П. Козенкової, В.Д. Козенкової [5], Л.І. Катан, К.С. Хорішко [6], І.К. Федоренко, В.Б. Рибалко [7] та інші. Однак дослідження показали, що більшість із них ґрунтується на розрахунках значної кількості показників фінансово-господарської діяльності та не враховує галузеву приналежність підприємств. При цьому як основний метод визначення складу показників використовують методи прямого розрахунку або експертні, що є необґрунтованим і має суб'єктивний характер, на відміну від використання математичних методів.

Постановка завдання. Таким чином, виникає об'єктивна необхідність комплексної діагностики інвестиційної привабливості промислових підприємств на основі її кількісного і якісного оцінювання. Для вирішення цієї проблеми доцільно сформулювати математично обґрунтовану систему фінансово-економічних показників, що характеризують особливості функціонування підприємств харчової галузі України. Вона має складатися з мінімальної кількості коефіцієнтів. Використання мінімального числа показників дає можливість виключити з дослідження ті коефіцієнти, які дублюють один одного або несуть схожу інформацію. Це дозволить побудувати більш точну, зручну і практичну в застосуванні модель оцінювання інвестиційної привабливості. Для вирішення цієї проблеми будуть використані статистичний факторний аналіз і метод виділення діагностичних ознак [9; 10].

Виклад основного матеріалу. На основі аналізу наявних методів оцінювання інвестиційної привабливості [1–8], відкритої фінансової звітності підприємств харчової промисловості для кількісного оцінювання попередньо було вибрано 30 коефіцієнтів. Саме ці показники найповніше відображають результати фінансово-господарської діяльності підприємства (табл. 1).

До аналізу увійшли показники, які характеризують структуру капіталу, ділову активність, ліквідність і рентабельність суб'єктів господарювання.

На першому етапі розроблення методичних рекомендацій доцільно відібрати з первісної системи показників кількісного оцінювання інвестиційної привабливості підприємств харчової промисловості найбільш значущі. Це дасть змогу спростити процес оцінювання і математично обґрунтувати вибір показників.

Розрахунок показників інвестиційної привабливості підприємств харчової промисловості України було здійснено на основі річної фінансової звітності 20 суб'єктів господарювання за 2007–2017 роки.

Наступним кроком дослідження є розрахунок кореляційної матриці, яка характеризує ступінь залежності між показниками. Її аналіз дав змогу дійти висновку про наявність множинних кореляційних залежностей, що не дозволяє вивчати кожен показник окремо і його вплив на результативні ознаки; через внутрішні мультиколінеарні зв'язки абсолютно перевертаються багато парних залежностей, з'являються помилкові кореляції.

З метою вирішення вказаних проблем із подальшого аналізу було виключено такі коефіцієнти: мобільності, оборотності основних засобів, періоди обороту основних засобів, запасів, дебіторської заборгова-

ності, кредиторської заборгованості, швидкої ліквідності, рентабельність основних засобів, виробництва, підприємства і чистого грошового потоку.

Система показників, що описує фінансово-економічний напрям оцінки інвестиційної привабливості підприємств, є досить складною. Деякі з них є результативними ознаками, знаходяться в причинно-наслідкового зв'язку з рештою показників-аргументів. У такому разі виникає об'єктивна необхідність переходу до системи агрегованих показників (факторів), які дозволяють істотно скоротити розмірність досліджуваної сукупності даних і зберегти інформацію в стислому і неспотвореному вигляді. Для того, щоб вирішити цю проблему, було застосовано метод статистичного факторного аналізу (тип факторизації Principal Components).

У дослідженні за допомогою програми STATISTICA було проведено статистичний факторний аналіз за досліджуваними підприємствами харчової промисловості України. На його основі було визначено фактори, які формують кількісний складник інвестиційної привабливості підприємств харчової промисловості (табл. 2).

Таблиця 1

Первісна система фінансово-економічних коефіцієнтів для кількісного оцінювання інвестиційної привабливості підприємств

Позначення	Фінансові коефіцієнти
K1	Коефіцієнт мобільності
K2	Коефіцієнт концентрації необоротних активів
K3	Коефіцієнт концентрації основних засобів
K4	Коефіцієнт виробничого призначення
K5	Коефіцієнт зносу основних засобів
K6	Коефіцієнт оборотності основних засобів
K7	Період обороту основних засобів
K8	Коефіцієнт оборотності запасів
K9	Період обороту запасів
K10	Коефіцієнт співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості
K11	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості
K12	Період обороту дебіторської заборгованості
K13	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості
K14	Період обороту кредиторської заборгованості
K15	Власні оборотні кошти
K16	Коефіцієнт фінансової незалежності
K17	Коефіцієнт фінансового ризику
K18	Коефіцієнт фінансової стійкості
K19	Коефіцієнт маневреності власного капіталу
K20	Коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів
K21	Коефіцієнт абсолютної ліквідності
K22	Коефіцієнт швидкої ліквідності
K23	Коефіцієнт поточної ліквідності
K24	Рентабельність активів
K25	Рентабельність власного капіталу
K26	Рентабельність основних засобів
K27	Рентабельність виробництва
K28	Рентабельність продажів
K29	Рентабельність чистого грошового потоку
K30	Рентабельність підприємства

Таблиця 2

Характеристика головних компонент кількісного оцінювання інвестиційної привабливості підприємств харчової промисловості України

Компонента	Власне значення	Процент загальної дисперсії	Накопичене власне значення	Накопичена дисперсія
1	5,148904	27,09950	5,14890	27,09950
2	2,530229	13,31700	7,67913	40,41649
3	2,034885	10,70992	9,71402	51,12641
4	1,848913	9,73112	11,56293	60,85753
5	1,433119	7,54273	12,99605	68,40027
6	1,167299	6,14368	14,16335	74,54395
7	1,044861	5,49927	15,20821	80,04322

Результати факторного аналізу показали, що на інвестиційну привабливість підприємств харчової галузі найбільше впливають сім факторів, які пояснюють 80,04%, що є достатнім для обґрунтування загальних тенденцій оцінювання інвестиційної привабливості, виявлення чинників впливу та вагових коефіцієнтів.

Використання класичної факторизації за типом ротації Varimax Raw дало змогу отримати навантажувальні характеристики показників за кожним фактором (табл. 3).

За результатами проведеного статистичного факторного аналізу було визначено склад показників, які формують кожний фактор впливу на інвестиційну привабливість підприємств харчової промисловості. Їх дослідження дає можливість інтерпретувати отримані результати.

Можна зазначити, що перший фактор є найвагомішим і описує 27,1% загальної дисперсії чинників. Найбільше впливає на нього коефіцієнт

оборотності дебіторської заборгованості. Таким чином, перший фактор доцільно інтерпретувати як фактор оборотності дебіторської заборгованості.

Для другого фактору, який описує 13,32% загальної дисперсії, показниками з найбільшими навантажувальними характеристиками є: коефіцієнт концентрації необоротних активів, коефіцієнт концентрації основних засобів, коефіцієнт виробничого призначення. Отже, другий фактор слід розглядати як фактор структури активів.

Найвагомішим показником для третього фактору, що пояснює 10,72% дисперсії, виявився коефіцієнт фінансового ризику. Таким чином, третій фактор характеризує рівень фінансового ризику підприємства.

З приводу четвертого фактору, який описує 9,73% загальної дисперсії, було встановлено, що найбільш значущими показниками для нього є коефіцієнти маневреності власних оборотних коштів, абсолютної та поточної ліквідності, тому цей фактор отримав назву фактор ліквідності.

Таблиця 3

Аналіз факторних навантажень після процедури обертання

Найменування показника	Фактори						
	1	2	3	4	5	6	7
K2	-0,41092	0,784017	0,217862	-0,17508	0,004645	-0,09084	0,085593
K3	0,168909	0,859899	0,173579	0,114448	0,167212	0,073796	-0,19700
K4	0,348674	0,759301	-0,13534	0,199513	0,168051	0,127909	-0,07637
K5	0,008173	-0,07196	0,127057	-0,73722	0,845112	-0,23767	0,130619
K8	-0,01651	0,140561	0,099827	-0,08870	0,005565	-0,09247	0,93424
K10	-0,20424	0,220630	0,040930	-0,10694	-0,10848	0,075845	-0,11281
K11	0,903076	0,117980	0,020348	-0,00109	-0,04092	0,202278	0,007772
K13	0,699105	0,092981	0,213691	-0,16735	0,318964	0,134655	0,115820
K15	0,476004	-0,16035	0,143804	0,247192	0,668002	0,102598	0,007750
K16	0,235257	-0,10164	0,627990	-0,12962	0,489185	0,263324	-0,05154
K17	-0,00960	-0,28044	-0,88324	-0,02079	-0,05935	-0,03051	0,131778
K18	0,249218	0,321437	0,340663	0,166508	0,622830	0,223408	0,420888
K19	0,175744	-0,02558	0,648986	0,188650	0,178772	-0,04908	0,144078
K20	0,048331	0,253149	0,019347	0,751272	-0,13503	-0,09965	0,196996
K21	-0,08244	-0,09782	0,205379	0,788447	0,206229	0,052513	0,221683
K23	0,112184	0,084187	0,071155	0,923249	0,091676	-0,03788	0,029241
K24	0,486279	-0,15591	0,290807	0,060761	0,211236	0,689656	-0,03096
K25	0,093781	-0,02158	-0,42984	0,028092	-0,06788	0,769941	0,081514
K28	0,119891	0,200862	0,212866	0,072484	0,092891	0,849959	0,118265

П'ятий фактор, до складу якого ввійшов коефіцієнт зносу основних засобів, що описує 7,54% загальної дисперсії, можна назвати рівень зносу основних засобів підприємства.

Для шостого фактору, який описує 6,14% загальної дисперсії, показниками з найбільшою навантажувальною характеристикою є рентабельність власного капіталу і рентабельність продажів. Тому доцільно назвати його фактором рентабельності.

Сьомий фактор, який чинить найменший вплив на інвестиційну привабливість підприємства (пояснює 5,49% загальної дисперсії), включає в себе один значущий показник – коефіцієнт оборотності запасів, тому цей фактор назвемо ефективність управління запасами.

Таким чином, кількісна характеристика інвестиційної привабливості підприємств визначається множиною одночасно і сукупно діючих факторів. Однак метою дослідження є побудова моделі оцінювання інвестиційної привабливості на основі математично обґрунтованої системи показників, що є репрезентантами чинників впливу, визначених за результатами статистичного факторного аналізу. Цю проблему було вирішено методом центра ваги, на базі якого можна обрати індивідуальну діагностичну ознаку (репрезентант) із підмножини ознак [10].

За результатами розрахунків було визначено репрезентанти для кожного фактору. Для першого фактору репрезентантом є коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (K11), другого – коефіцієнт концентрації основних засобів (K3), тре-

тього – коефіцієнт фінансового ризику (K17), четвертого – коефіцієнт поточної ліквідності (K23), п'ятого – коефіцієнт зносу основних засобів (K5), шостого – рентабельність продажів (K28), а для сьомого – коефіцієнт оборотності запасів (K8).

У разі необхідності проведення більш поглибленої діагностики інвестиційної привабливості доцільно використовувати всі показники, що визначають фактор впливу.

Для проведення оцінювання якісних характеристик інвестиційної привабливості промислових підприємств було використано метод експертних оцінок [11]. На основі опитування 15 експертів (вчених-економістів, робітників фінансового відділу підприємств, бухгалтерів) було сформовано систему якісних характеристик інвестиційної привабливості та визначено їхні вагові коефіцієнти (табл. 4).

Оцінювання інвестиційної привабливості підприємств харчової галузі пропонується здійснювати на основі розрахунку комплексного показника ($K\Gamma_m$) за формулами

$$K\Gamma_m = I\Gamma_k + I\Gamma_{як}, \quad (1)$$

$$I\Gamma_k = \sum a_i \frac{K_{ij}}{\max K_{ij}} + \sum a_i \frac{\min K_{ij}}{K_{ij}}, \quad (2)$$

$$I\Gamma_{як} = \sum b_i Y_{ij}, \quad (3)$$

де $I\Gamma_k$ – інтегральний показник кількісного оцінювання інвестиційної привабливості;

$I\Gamma_{як}$ – інтегральний показник якісного оцінювання інвестиційної привабливості;

a_i – ваговий коефіцієнт i -го кількісного показника;

Таблиця 4

Система показників якісного оцінювання інвестиційної привабливості промислових підприємств та їх вагові коефіцієнти

Позначення показника	Показник	Ваговий коефіцієнт
Y1	Наявність підрозділів, що займаються науково-дослідними роботами і дослідно-конструкторськими роботами	0,089
Y2	Наявність зареєстрованих патентів і ліцензій	0,048
Y3	Виробництво інноваційної продукції	0,082
Y4	Використання інноваційних технологій у виробництві	0,074
Y5	Професійні здібності керівництва	0,056
Y6	Розподіл портфелів акцій	0,042
Y7	Інвестиційна активність підприємства	0,076
Y8	Організаційна структура управління	0,029
Y9	Система внутрішнього контролю	0,053
Y10	Галузева приналежність	0,035
Y11	Регіональна приналежність	0,033
Y12	Стадія життєвого циклу підприємства	0,047
Y13	Сумлінність підприємства, як партнера	0,039
Y14	Відомість підприємства	0,065
Y15	Конкурентна позиція	0,073
Y16	Плинність кадрів	0,009
Y17	Розрахунки з персоналом	0,049
Y18	Кваліфікація персоналу	0,062
Y19	Кількість персоналу	0,016
Y20	Середній вік працівників підприємства	0,022

K_{ij} – вихідне значення і-го кількісного показника по j-му підприємству;

$\max K_{ij}$ – максимальне значення K_{ij} ;

$\min K_{ij}$ – мінімальне значення K_{ij} .

Y_{ij} – значення і-го якісного показника по j-му підприємству;

b_i – ваговий коефіцієнт і-го якісного показника.

Під час проведення розрахунків у формулі (2) необхідно брати максимальне і мінімальне значення і-го кількісного коефіцієнта. Це залежить від того, яким є показник, що досліджується. Якщо він є максимізуючим, то під час визначення комплексного показника використовується максимальне значення коефіцієнта, а якщо мінімізуючий – мінімальне.

Вагові коефіцієнти для кожного часткового показника формули (2) було визначено за результатами статистичного факторного аналізу на основі нормованих показників значущості кожного фактору, репрезентантом якого він є. Отже, розрахунок інтегрального показника кількісного оцінювання інвестиційної привабливості підприємств харчової галузі доцільно здійснювати за формулою

$$I_{\Gamma_k} = 0,34 * \frac{K_{11}}{\max K_{11}} + 0,17 * \frac{K_3}{\max K_3} + 0,13 * \frac{\min K_{17}}{K_{17}} + 0,12 * \frac{K_{23}}{\max K_{23}} + 0,09 * \frac{\min K_5}{K_5} + 0,08 * \frac{K_{28}}{\max K_{28}} + 0,07 * \frac{K_8}{\max K_8}.$$

Під час визначення якісних складників інвестиційної привабливості доцільно використовувати бальне оцінювання від 1 до 0. При цьому 1 бал надається показнику, якій має максимальний рівень інвестиційної привабливості, 0 балів – мінімальний рівень інвестиційної привабливості.

З метою створення можливості адекватного позиціонування об'єктів вкладень за їх інвестиційною привабливістю доцільно виділити їхні якісні характеристики згідно з трьома зонами: низького, середнього і високого рівня досяжності, кількісне значення яких доцільно обмежити відповідними інтервалами належності (табл. 5).

Таблиця 5

Шкала кількісно-якісних характеристик інвестиційної привабливості промислових підприємств

Якісна оцінка характеристики	Кількісне значення інтервалу оцінки характеристики
Висока	1,3–2,00
Середня	0,75–1,29
Низька	0,00–0,74

Висновки з проведеного дослідження. У дослідженні розроблено методичні рекомендації щодо комплексної діагностики інвестиційної привабливості підприємств харчової промисловості України. Отримана модель ґрунтується на системі показників, яка сформована за допомогою статистичного факторного аналізу, методу виділення

діагностичних ознак і методу експертних оцінок. Система показників кількісного оцінювання характеризує різні аспекти фінансово-господарської діяльності підприємства і складається з таких коефіцієнтів: оборотності дебіторської заборгованості (K11), концентрації основних засобів (K3), фінансового ризику (K17), поточної ліквідності (K23), зносу основних засобів (K5), рентабельності продажів (K28) і оборотності запасів (K8). Вагові коефіцієнти кожного складника розрахунку інтегрального показника визначені на основі значущості кожного чинника, репрезентантом якого він є. Інтегральний показник кількісного оцінювання пропонується розраховувати шляхом співвіднесення фактичних значень часткових показників аналізованого об'єкта з еталонними значеннями, якими можуть бути нормативні, кращі в галузі (регіоні) значення показників або з низки аналізованих підприємств вибирають найкращі значення показників і на їх підставі формують підприємство-еталон. Система показників якісного оцінювання відображає такі складники інвестиційної привабливості, як інноваційний, організаційний, кадровий та імідж підприємства. Вагові коефіцієнти якісних показників визначено методом експертних оцінок. Використання розробленої моделі комплексної діагностики інвестиційної привабливості підприємств дає можливість інвесторам оцінити перспективи своїх вкладень і вибрати об'єкт, який максимально відповідає їхнім вимогам. Визначення інвестиційної привабливості самим господарюючим суб'єктом дає можливість керівництву проаналізувати його конкурентну позицію й оцінити інвестиційний потенціал.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Ястремська О.М. Інвестиційна діяльність промислових підприємств: методологічні та методичні засади: Монографія / О.М. Ястремська. Х.: ВД «ІНЖЕК», 2004. 488 с.
2. Момот Т.В. Інвестиційна привабливість акціонерного товариства: удосконалення методики оцінки // Менеджер. 2005. № 4. С. 117–122.
3. Вахович І.М. Методика оцінювання інвестиційної привабливості підприємства / І.М. Вахович, І.В. Олександренко, М.С. Забедюк // Актуальні проблеми економіки. 2014. № 1(161). С. 154–160.
4. Данілова Л. Оцінка інвестиційної привабливості як критерій визначення ефективності дивідендної політики металургійних підприємств / Л. Данілова, І. Кулик // Економічний аналіз. 2012. Вип. 1, частина 2. С. 171–177.
5. Шпортько Г.Ю. Оцінка інвестиційної привабливості промислового підприємства / Г.Ю. Шпортько, Н.П. Козенкова, В.Д. Козенкова // Ефективна економіка. 2014. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3212>
6. Катан Л.І. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства / Л.І. Катан, К.С. Хорішко // Інвестиції: практика та досвід. 2010. № 5. С. 22–24.

7. Федоренко І.К. Моделювання інвестиційної привабливості компаній методами факторного аналізу / І.К. Федоренко, В.Б. Рибалко // Формування ринкових відносин в Україні. 2010. № 10. С. 89–93.

8. Гусева Ю.Ю. Методика оценки инвестиционной привлекательности машиностроительных предприятий / Ю.Ю. Гусева, Е.В. Гребеникова // Открытые информационные и компьютерные интегрированные технологии: Сб. науч. трудов. Вып. 39. Харьков: Нац. аэрокосм. ун-т «ХАИ», 2008. С. 186–192.

9. Иберла К. Факторный анализ: Пер. с нем. – К.: Иберла. М.: Статистика, 1980. 398 с.

10. Плюта В. Сравнительный многомерный анализ в экономических исследованиях: Методы таксономии и факторного анализа / В. Плюта. М.: Статистика, 1980. 152 с.

11. Бешелев С.Д. Математико-статистические методы экспертных оценок. – 2-е изд., перераб. и доп. / С.Д. Бешелев, Ф.Г. Гурвич. М.: Статистика, 1980. 264 с.

REFERENCES:

1. Yastremska O.M. (2004) Investytsiina diialnist promyslovykh pidpriemstv: metodolohichni ta metodychni zasady: Monohrafiia [Investment activity of industrial enterprises: methodological and methodical principles: Monograph]. Kharkiv: VD «INZhEK» (in Ukrainian).

2. Momot T.V. (2005) Investytsiina pryvablyvist aktsionernoho tovarystva: udoskonalennia metodyky otsinky [Investment attractiveness of a joint-stock company: improvement of methodology of valuation]. Manager, no. 4, pp. 117–122.

3. Vakhovych I.M., Oleksandrenko I.V., Zabediuk M.S. (2014) Metodyka otsiniuvannia investytsiinoi pryvablyvosti pidpriemstva [Methodology for evaluating the investment attractiveness of an enterprise]. Actual problems of the economy, no. 1(161), pp. 154–160.

4. Danilova L., Kulyk I. (2012) Otsinka investytsiinoi pryvablyvosti yak kryterii vyznachennia efektyvnosti divyidendnoi polityky metalurhiinykh pidpriemstv [Estimation of investment attractiveness as a criterion for determining the efficiency of dividend policy of metallurgical enterprises]. Economic analysis, vol.1, no. 2, pp. 171–177.

5. Shportko H.Yu., Kozenkova N.P., Kozenkova V.D. (2014) Otsinka investytsiinoi pryvablyvosti promyslovoho pidpriemstva. [Estimation of investment attractiveness of an industrial enterprise]. Effective economy (electronic journal), no 11, Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3550> (accessed 10 November 2018).

6. Katan L.I., Khorishko K.S. (2010) Otsinka investytsiinoi pryvablyvosti pidpriemstva [Estimation of investment attractiveness of the enterprise]. Investments: practice and experience, no. 5, pp. 22–24.

7. Fedorenko I.K., Rybalko V.B. (2010) Modeliuvannia investytsiinoi pryvablyvosti kompanii metodamy faktornoho analizu [Modeling of investment attractiveness of companies by methods of factor analysis]. Formation of market relations in Ukraine, no. 10, pp. 89–93.

8. Huseva Yu.Yu., Hrebenykova E.V. (2008) Metodyka otsenky ynvestytsyonnoi pryvlekatelnosti mashynostroytelnykh predpriaty [Estimation Method of of machine-building enterprises investment attractiveness]. Open Information and Computer Integrated Technologies, vol. 39, pp. 186–192.

9. Iberla K. (1980) Faktornyy analiz [Factor Analysis]. Moscow: Statistika (in Russian).

10. Plyuta V. Sravnitel'nyy mnogomernyy analiz v ekonomicheskikh issledovaniyakh: Metody taksonomii i faktornogo analiza. [Comparative Multidimensional Analysis in Economic Research: Methods of Taxonomy and Factor Analysis]. Moscow: Statistika (in Russian).

11. Beshelev S.D., Gurvich F.G. Matematiko-statisticheskie metody ekspertnykh otsenok [Mathematical-statistical methods of expert evaluations]. Moscow: Statistika (in Russian).

Grebenikova O.V. Candidate of Economic Sciences, Senior Lecturer
at Department of Finance, National Aerospace University
named after N.E. Zhukovsky "Kharkiv Aviation Institute"**Kondratiev O.V.**Student
National Aerospace University
named after N.E. Zhukovsky "Kharkiv Aviation Institute"**COMPLEX DIAGNOSTICS OF INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF FOOD INDUSTRY ENTERPRISES**

The methodological recommendations for a complex diagnosis of investment attractiveness of Ukrainian food industry enterprises in has developed. The obtained model based on the system of indicators, which have formed by statistical factor analysis, allocating diagnostic features and the expert evaluations method. The system of quantitative indicators characterizes various aspects of financial and economic enterprise activity and consists of the following coefficients: turnover of accounts receivable, fixed assets concentration, financial risk, current liquidity, depreciation of fixed assets, profitability of sales and turnover of stocks. The weights of each component of the integral index have determined based on the significance of each factor that it represented. The integral indicator of quantitative estimation have proposed to calculate by comparing the partial indicators actual values of the analyzed object with reference values, which may be normative, best in the industry (region). Similarly, the indicators of the enterprise-standard can be form based on the best values of indicators from a number of analyzed companies. The qualitative estimation system of indicators have reflect such components of investment attractiveness as the innovative, organizational, personnel components and image of the enterprise. Weights of qualitative indicators have determined by the expert estimation method. Using the developed model of complex diagnostics of enterprises investment attractiveness gives investors an opportunity to estimate the prospects of their investments and to select an object that meets their requirements. Determination the investment attractiveness by enterprise management gives the opportunity to analyze its competitive position and estimate the investment potential.